

АСОЦІАЦІЯ МІСТ УКРАЇНИ

ВСЕУКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ
ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

вул. Січових Стрільців, 73, 11 поверх, м. Київ, Україна, 04053
Тел/факс: (+38 044) 4862878, 4862841, 4862812, 4863070, 4862883
E-mail: info@auc.org.ua www.auc.org.ua

№ 5-616/21
від 17 бересня 2021 року

**Голові Комітету Верховної Ради
України з питань бюджету
Арістову Ю.Ю.**

Шановний Юрію Юрійовичу!

На розгляді Комітету Верховної Ради України з питань бюджету знаходиться поданий Урядом проєкт Закону України «Про Державний бюджет України на 2022 рік» № 6000 від 15.09.2021 (далі – проєкт Держбюджету на 2022 рік).

За результатами проведеного аналізу проєкту Держбюджету на 2022 рік та з метою зміцнення фінансової основи місцевого самоврядування надаємо пропозиції Асоціації міст України до проєкту Держбюджету на 2022 рік в частині місцевих бюджетів та міжбюджетних відносин, а також пропозиції до Бюджетного та Податкового кодексів України, необхідні для підготовки проєкту Держбюджету на 2022 рік.

Просимо врахувати пропозиції Асоціації міст України при підготовці проєкту Закону України «Про Державний бюджет України на 2022 рік» № 6000 від 15.09.2021.

Додаток: Пропозиції Асоціації міст України до бюджетних законопроєктів на 2022 рік в частині місцевих бюджетів та міжбюджетних відносин на 12 арк.

З повагою

Виконавчий директор

О.В. Слобожан

ПРОПОЗИЦІЇ
Асоціації міст України до бюджетних законопроектів на 2022 рік
в частині місцевих бюджетів та міжбюджетних відносин

I. Пропозиції до проекту Державного бюджету України на 2022 рік

№	Пропозиції АМУ до Держбюджету-2022	Зміст та обґрунтування
1.	<p align="center">Програма медичних гарантій не менше 174 млрд гривень</p> <p>На реалізацію Програми державних гарантій медичного обслуговування населення необхідно передбачати у держбюджеті на 2022 рік від 174 млрд гривень.</p>	<p>Відповідні обсяги забезпечать врахування зростання мінімальної заробітної плати (далі – МЗП) та собівартість медичних послуг. <i>Розрахунки:</i> Первинна медична допомога: 41 млн осіб x 1020 грн (капітаційна ставка – див. п.2) = 42 млрд грн. На реімбурсацію 5 млрд грн, яка включатиме, зокрема, забезпечення ліками хворих на цукровий діабет – 2 млрд грн. Вторинна, третинна та інші види медичної допомоги – 79 млрд грн (2021 рік) x 1,2 (врахування собівартості) x 1,06 (інфляція) x 1,1 (зростання МЗП) = 110 млрд грн. Екстерна допомога – 13,8 млрд грн (2021 рік) x 1,06 (інфляція) x 1,1 (зростання МЗП) = 16 млрд грн. Всього ПМГ-2022 – 174 млрд грн.</p>
2.	<p align="center">Капітаційна ставка за обслуговування одного пацієнта 1 020 гривень</p> <p>Передбачити збільшення тарифу за надання медичних послуг, пов'язаних з первинною медичною допомогою, що встановлюється як капітаційна ставка за обслуговування одного пацієнта на 2022 рік не менше ніж 1 020 гривень без зменшення коригувальних коефіцієнтів та з урахуванням збільшення заробітної плати.</p>	<p>З метою належного гарантування пацієнтам оплати медичних послуг тариф на послуги має бути економічно обґрунтованим. <i>Розрахунки:</i> розмір капітаційної ставки 650 грн у 2021 році не враховує підвищення МЗП у 2020 році. З врахуванням підвищення МЗП за 2020 та 2021 рік та коефіцієнтів інфляції, капітаційна ставка у 2022 році має складати = 650 грн x 1,42 (зростання МЗП) x (1,06 x 1,05) (зростання інфляції) = 1020 грн.</p>
3.	<p align="center">Субвенція на стале проходження опалювального сезону 2021-2022 року 16 млрд гривень</p> <p>Передбачити субвенцію з державного бюджету місцевим бюджетом на забезпечення сталого проходження опалювального сезону 2021-2022 року в обсязі 16 млрд гривень.</p>	<p>Фінансова підтримка ОМС в питанні проходження опалювального сезону у формі субвенції забезпечить сталу роботу підприємств тепло- та водопостачання та отримання споживачами своєчасних та якісних комунальних послуг. Субвенція для місцевих бюджетів – компенсація прийнятих рішень про встановлення розміру тарифів не вищих ніж у минулому періоді. <i>Розрахунки:</i> Загальний обсяг споживання природного газу комунальними підприємствами теплопостачання 8 млрд куб м на рік. Компенсація за недопущення підняття тарифів складає в середньому 2 грн (різниця між діючими цінами на природний газ та його розподіл та врахованими в тарифах на теплопостачання).</p>
4.	<p align="center">Субвенція на погашення заборгованості із різниці в тарифах 37 млрд гривень</p> <p>Передбачити субвенцію з державного бюджету місцевим бюджетам на погашення різниці між фактичною вартістю теплової енергії, послуг з</p>	<p>Непогашена державою заборгованість з різниці в тарифах погіршує фінансово-економічний стан підприємств тепло- та водопостачання, і не дає можливість своєчасно розраховуватися за</p>

№	Пропозиції АМУ до Держбюджету-2022	Зміст та обґрунтування
	<p>централізованого опалення, постачання гарячої води, централізованого водопостачання та водовідведення, постачання холодної води та водовідведення, що вироблялися, транспортувалися та постачалися населенню, бюджетним установам і організаціям та/або іншим підприємствам теплопостачання, централізованого питного водопостачання та водовідведення, які надають такі послуги, та тарифами, що затверджувалися та/або погоджувалися органами державної влади чи місцевого самоврядування в обсязі 37 млрд гривень за період 2016–2021 роки.</p>	<p>енергоносії, що в свою чергу призводить до нарахування додаткових штрафних санкцій. Фінансова підтримка ОМС у вигляді субвенції допоможе витягнути підприємств тепло- та водопостачання із «боргової ями», забезпечити сталу роботу підприємств та отримання споживачами своєчасних та якісних комунальних послуг. Обсяг 37 млрд гривень визначений за попередніми розрахунками Міністерства.</p>
5.	<p>Освітня субвенція 146 млрд гривень Передбачити освітню субвенцію в розмірі не менше 146 млрд грн, що врахує підвищення заробітної плати.</p>	<p>Такий обсяг субвенції обумовлений підвищенням МЗП до 6500-6700 гривень (це 111,2 млрд гривень), підвищення заробітної плати педагогічним працівникам дошкільної, позашкільної освіти на виконання постанови КМУ від 10.07.2019 № 822 (146,3 млрд гривень у разі невідтермінування зазначеної постанови).</p>
6.	<p>Субвенція на підвищення заплати у закладах дошкільної та позашкільної освіти Передбачити субвенцію на відшкодування місцевим бюджетам коштів на підвищення заробітної плати педагогічним працівникам закладів дошкільної і позашкільної освіти в розмірі не менше 14,4 млрд гривень.</p>	<p>Держава урядовою постановою 822 в частині оплати праці педагогічним працівникам закладів дошкільної і позашкільної освіти покладає на ОМС додаткове фінансове навантаження в розмірі не менше 14,4 млрд гривень, що є непосильним. Зазначені витрати повинні фінансуватись за рахунок коштів держбюджету, оскільки відповідно до ст.142 Конституції України витрати ОМС, що виникли внаслідок рішень органів державної влади, компенсуються державою.</p>
7.	<p>Субвенція на протипожежні заходи в закладах освіти 7 млрд гривень Передбачити субвенцію на реалізацію протипожежних заходів в закладах освіти (встановлення протипожежної сигналізації, обробки горищ, встановлення блискавкозахисту тощо) в обсязі 7 млрд гривень.</p>	<p>Наслідком відсутності у бюджетах громад коштів на реалізацію заходів протипожежної безпеки стане призупинення освітнього процесу у закладах освіти, що не мають належної пожежної безпеки. З метою реалізації заходів протипожежного захисту та забезпечення сталого освітнього процесу необхідно передбачити з держбюджету субвенцію. <i>Розрахунок:</i> Організація протипожежних заходів одного закладу освіти коштує щонайменше 500 тис. грн. Кількість закладів освіти (школи та садочки), що потребують таких заходів – 14 тис.</p>
8.	<p>Субвенція на реалізацію реформи шкільного харчування 5,5 млрд гривень Для підтримки громад у процесі реалізації реформи шкільного харчування передбачити на 2022 рік субвенцію на організацію харчування в закладах середньої освіти в обсязі не менше 5,5 млрд гривень.</p>	<p>У 2020 році стартувала реформа системи шкільного харчування: оновлено медичні вимоги безпеки освітнього середовища, норми харчування та порядок організації харчування. Громадам для оснащення освітнього середовища з урахуванням оновлених медичних вимог необхідно щонайменше 3 млрд гривень, а для виконання норм харчування та реалізації порядку організації – щонайменше додаткових 2,5 млрд гривень.</p>
9.	<p>Додаткова дотація на заклади освіти та охорони здоров'я 20 млрд гривень Передбачити на 2022 рік додаткову дотацію на здійснення переданих з державного бюджету видатків з утримання закладів освіти та</p>	<p>Забезпечити фінансову підтримку громад щодо утримання закладів освіти та охорони здоров'я. Розподілити додаткову дотацію між бюджетами територіальних громад безпосередньо у додатку до держбюджету.</p>

№	Пропозиції АМУ до Держбюджету-2022	Зміст та обґрунтування
	охорони здоров'я в обсязі не менше 20 млрд гривень.	
10.	<p>Держпрограма по виплатам ветеранам війни грошової допомоги до 5 травня 7,6 млрд гривень</p> <p>Передбачити на виплату щорічної разової грошової допомоги ветеранам війни і жертвам нацистських переслідувань та соціальна допомога особам, які мають особливі та особливі трудові заслуги перед Батьківщиною не менше 7,6 млрд гривень.</p>	<p>Виконати норми законів України.</p> <p>Невиконання державою норм законів України щодо виплатам ветеранам війни грошової допомоги до 5 травня, визначених Законом України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», призводить до судових позовів до ОМС.</p> <p>Як наслідок таких позовів, через невиконання державою норм законів України, в ОМС виникають додаткові видатки з бюджетів територіальних громад (сплата судового збору та витрати виконаного провадження).</p>
11.	<p>15 млрд гривень на виплату ветеранам війни недоплаченої у 2020-2021 роках грошової допомоги до 5 травня</p> <p>Передбачити у державному бюджеті кошти для виплати недоплачених у 2020-2021 роках сум разової грошової допомоги до 5 травня.</p>	<p>Виконати норми законів України.</p> <p>Невиконання державою норм законів України щодо виплатам ветеранам війни грошової допомоги до 5 травня, визначених Законом України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», призводить до судових позовів до ОМС.</p> <p>Як наслідок таких позовів, через невиконання державою норм законів України, в ОМС виникають додаткові видатки з бюджетів територіальних громад (сплата судового збору та витрати виконаного провадження).</p>
12.	<p>Субвенція на оплату гарантованих державою пільг 6 млрд гривень</p> <p>Передбачити 6 млрд гривень субвенції на оплату гарантованих державою пільг, зокрема пільг на проїзд та послуг зв'язку.</p>	<p>Законодавчо встановити з 2022 року та наступних років оплату з держбюджету гарантованих державою пільг, зокрема пільг на проїзд та послуг зв'язку.</p> <p>Передбачити субвенцію з держбюджету на такі цілі в розмірі 6 млрд гривень. У разі відсутності ресурсу у держбюджеті на забезпечення гарантованих державою пільг скасувати їх або призупинити їх надання.</p>
13.	<p>Субвенція на погашення боргів за оплату ОМС гарантованих державою пільг 2,2 млрд гривень</p> <p>Передбачити 2,2 млрд гривень на погашення боргів за надані гарантовані державою пільги (зокрема пільг на проїзд та послуг зв'язку) у 2015-2016 роках.</p>	<p>Борги держави по соціальних виплатах, пільгах і компенсаціях перекладаються на ОМС.</p> <p>Внаслідок рішень держави ОМС виплачують компенсацію надавачам послуг (перевезення, пільговий зв'язок) за фактично надані послуги у 2015 та 2016 роках деяким категоріям громадян за рахунок коштів бюджету громади без належного відшкодування ОМС таких втрат з держбюджету, що негативно позначається на фінансовій спроможності громад.</p>
14.	<p>Субвенція на забезпечення діяльності фахівців із соціальної роботи 1,7 млрд гривень</p> <p>Передбачити 1,7 млрд гривень на забезпечення діяльності фахівців із соціальної роботи в територіальних громадах для організації надання соціальних послуг та здійснення соціальної роботи.</p>	<p>Через неефективну державну політику у сфері захисту прав дітей та сімей, яка призвела до скорочення працівників служб у справах дітей, діти залишилися без належного захисту та підтримки з боку державних органів.</p> <p>З метою здійснення в кожній громаді соціального супроводу дітей в сім'ях, які опинилися в складних життєвих обставинах, передбачити в держбюджеті відповідну субвенцію.</p>
15.	<p>Субвенція на сплату штрафних санкцій по пільгам та субсидіям 7 млрд гривень</p> <p>Передбачити кошти на сплату енергопостачальним підприємствам штрафних санкцій по рішеннях суду, які виникли</p>	<p>Суди накладають штрафні санкції на ОМС через несвоєчасне перерахування державою субвенції місцевим бюджетам на пільги та субсидії.</p>

№	Пропозиції АМУ до Держбюджету-2022	Зміст та обґрунтування
	внаслідок несвоечасного перерахування субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на пільги та субсидії, в розмірі не менше 7 млрд гривень.	
16.	<p align="center">Субвенція на облаштування ЦНАПів 2,5 млрд гривень</p> <p>Передбачити субвенцію на фінансове забезпечення будівництва, реконструкції, ремонту та облаштування центрів надання адміністративних послуг в обсязі 2,5 млрд гривень.</p>	Для забезпечення надання якісних і доступних послуг у 815 громадах вже відкрито ЦНАПи, у 655 громадах необхідно утворити ЦНАПи, окрім того 590 ЦНАПів потребують належного облаштування.
17.	<p align="center">Субвенція на інтернет у громадах 800 млн гривень</p> <p>Передбачити субвенцію на реалізацію заходів, спрямованих на підвищення доступності широкосмугового доступу до Інтернету в територіальних громадах.</p>	З метою продовження підвищення доступності широкосмугового доступу до Інтернету в кожній територіальній громаді передбачити на 2022 рік відповідну субвенції з держбюджету.
18.	<p align="center">Субвенція на заходи компенсації ризиків населення в зоні спостереження = 100% збору</p> <p>Передбачити обсяг субвенції на фінансування заходів соціально-економічної компенсації ризику населення, яке проживає на території зони спостереження на рівні 100-відсоткового обсягу відповідного збору.</p>	Недофінансування заходів соціально-економічної компенсації ризику населення, яке проживає на території зони спостереження в повному обсязі через залишення 70% відповідного збору в держбюджету та затягування урядом із вчасним затвердженням розподілу відповідної субвенції.
19.	<p align="center">Списати 9 млрд гривень заборгованості за середньостроковими позиками</p> <p>Списати 9 млрд гривень заборгованості місцевих бюджетів перед державним бюджетом за середньостроковими позиками та безвідсотковими позичками за 2009–2014 роки, що утворилась внаслідок неправильного планування державними органами видатків з делегованих повноважень.</p>	Позики надавались виключно на виконання делегованих державою повноважень. Заборгованість бюджетів територіальних громад за середньостроковими позиками перед державним бюджетом, яка знаходиться на обліку в Держказначействі, що склалася у 2009-2014 роках через неправильне планування державними органами видатків з делегованих повноважень.
20.	<p align="center">Розподіл міжбюджетних трансфертів безпосередньо між бюджетами територіальних громад</p> <p>Передбачити у Державному бюджеті безпосередній розподіл між бюджетами територіальних громад коштів міжбюджетних трансфертів.</p>	Забезпечити повноцінні прямі міжбюджетні відносини місцевих бюджетів з державним бюджетом як це передбачає бюджетна децентралізація. Виключити посередницькі функції розподілу субвенцій Кабміном (або різними міністерствами як розпорядниками коштів субвенцій) та ОДА. Зволікання КМУ та ОДА щодо прийняття рішень про порядок розподілу міжбюджетних трансфертів негативно позначається на освоєнні коштів трансфертів, ефективності їх використання та відповідно реалізації громадами проектів та фінансуванні соціальних закладів.
21.	<p align="center">ДФРР в обсязі 1 % доходів загального фонду держбюджету</p> <p>Передбачити у державному бюджеті обсяг ДФРР не менше 1% прогнозного обсягу доходів загального фонду проекту держбюджету на відповідний бюджетний період, що відповідатиме статті 24-1 Бюджетного кодексу України.</p>	Потреба у посиленні фінансування реалізації інфраструктурних проектів на території громад.

II. Пропозиції до Бюджетного кодексу України

№	Пропозиції до Бюджетного кодексу України	Зміст та обґрунтування
Ресурсні пропозиції до Бюджетного кодексу України		
1.	<p style="text-align: center;">ПДФО для громад 80 відсотків</p> <p>Передбачити поступове протягом 2022–2025 років збільшення частки зарахування податку на доходи фізичних осіб до бюджетів територіальних громад до 80% для належного забезпечення виконання покладених на органи місцевого самоврядування повноважень, зокрема на організацію та надання соціальних послуг та компенсацію скорочення обсягів дотації на здійснення переданих з державного бюджету видатків з утримання закладів освіти та охорони здоров'я.</p>	<p>Це компенсація втрат органів місцевого самоврядування, що виникли внаслідок рішень державної влади, покриття нестачі фінансового ресурсу бюджетів територіальних громад на забезпечення реалізації перекладених державою на місцеве самоврядування видатків та повноважень (забезпечення соціальних державних програм, пільгового перевезення, утримання закладів освіти та охорони здоров'я, підвищення заробітної плати та ін.).</p> <p>Пропонуємо підтримати прийняття одного із законопроектів: № 5066 або № 5066-1, що збільшують починаючи з 2022 року частку ПДФО до бюджетів громад із 60 до 65%.</p>
2.	<p style="text-align: center;">Зміни до механізму горизонтального вирівнювання податкоспроможності</p> <p>Внести зміни до БКУ, якими:</p> <ul style="list-style-type: none"> - зменшити % сплати реверсної дотації із 50 до 20% з метою подальшого стимулювання місцевого економічного розвитку; - збільшити % отримання базової дотації із 80 до 100% для усунення невідповідності витратних зобов'язань та фіскальних повноважень відповідних рівнів управління. 	<p>Система горизонтального вирівнювання податкоспроможності бюджетів місцевого самоврядування втрачає актуальність і демотивує ОМС до збільшення обсягу зібраного на території громади ПДФО.</p>
3.	<p style="text-align: center;">Пільги на проїзд та послуги зв'язку за рахунок держбюджету</p> <p>Законодавчо встановити з 2022 року на наступні роки оплату з державного бюджету гарантованих державою пільг, зокрема пільг на проїзд та послуги зв'язку. Передбачити субвенцію з державного бюджету місцевим бюджетам на такі цілі в розмірі 6 млрд гривень.</p>	<p>Відсутній компенсаторний механізм та фінансовий ресурс бюджетів територіальних громад на реалізацію перекладених державою повноважень на ОМС щодо пільгового перевезення та послуг зв'язку.</p> <p>Пропонуємо підтримати проєкт Закону України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо підвищення збалансованості місцевих бюджетів» № 5693 від 22.06.2021.</p>
4.	<p style="text-align: center;">Субвенція на заходи компенсації ризику населення в зоні спостереження = 100% збору</p> <p>Закріпити в БКУ норму про зарахування до місцевих бюджетів субвенції на фінансування заходів соціально-економічної компенсації ризику населення, яке проживає на території зони спостереження у 100-відсотковому обсязі відповідного збору.</p>	<p>Недофінансування заходів соціально-економічної компенсації ризику населення, яке проживає на території зони спостереження в повному обсязі через залишення 70% відповідного збору в держбюджету та затягування урядом із вчасним затвердженням розподілу відповідної субвенції.</p>
5.	<p style="text-align: center;">50% екологічного податку зараховувати до бюджетів громад</p> <p>Внести зміни до БКУ, якими збільшити із 25 до 50% частку зарахування до бюджетів місцевого самоврядування екологічного податку (зміни до статті 69-1).</p>	<p>У зв'язку із недостатністю фінансових ресурсів ОМС на попередження, пом'якшення та усунення наслідків забруднення навколишнього природного середовища необхідно збільшити до 50% частку зарахування до бюджетів місцевого самоврядування екологічного податку.</p>
6.	<p style="text-align: center;">Зарахування до бюджетів громад 50% адмінштрафів за порушення безпеки дорожнього руху, зафіксовані в авторежимі</p> <p>Внести зміни до Бюджетного кодексу України, якими закріпити зарахування до бюджетів територіальних громад 50% надходжень від адміністративних штрафів за адміністративні</p>	<p>Громади потребують наявності цільового джерела акумулювання фінансових ресурсів на покращення ситуації з безпекою руху на дорогах територіальних громад та встановлення техніки для фіксації правопорушень.</p> <p>Проте адміністративні штрафи за порушення безпеки дорожнього руху, які трапляються на</p>

№	Пропозиції до Бюджетного кодексу України	Зміст та обґрунтування
	<p>правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані в автоматичному режимі в межах відповідної території територіальної громади.</p>	<p>територіях громади, зараховуються до державного бюджету, що є несправедливим. Пропонуємо підтримати проект Закону України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо порядку розподілу надходжень від правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані в автоматичному режимі в межах населених пунктів» № 4606 від 18.01.2021.</p>
7.	<p>20% субвенції на ремонт та будівництво вулиць та доріг комунальної власності у населених пунктах Внести зміни до БКУ, якими встановити спрямування не менше 20% коштів субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на фінансове забезпечення будівництва, реконструкції, ремонту і утримання автомобільних доріг загального користування місцевого значення, вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах безпосередньо до бюджетів місцевого самоврядування.</p>	<p>Причина: нестача ресурсів ОМС на забезпечення видатків на будівництво, реконструкцію, ремонт і утримання вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах через суб'єктивний та несправедливий розподіл обласними державними адміністраціями субвенції на фінансове забезпечення будівництва, реконструкції, ремонту і утримання автомобільних доріг загального користування місцевого значення, вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах.</p>
Нересурсні пропозиції до Бюджетного кодексу України		
8.	<p>30% ДФРР спрямовувати на програми і проекти регіонального розвитку сільських, селищних, міських рад Внести зміни до БКУ, якими закріпити за бюджетами територіальних громад 30 відсотків обсягу ДФРР на реалізацію програм і проектів регіонального розвитку сільських, селищних, міських рад відповідно до програм соціально-економічного розвитку відповідних адміністративно-територіальних одиниць, і передбачити розподіл між бюджетами сільських, селищних, міських територіальних громад пропорційно до площі територіальної громади та кількості сільського населення у такій територіальній громаді з рівною вагою обох цих факторів.</p>	<p>Потреба у посиленні фінансування реалізації інфраструктурних проектів на території громад. <i>Варіант 1.</i> Пропонуємо підтримати проект Закону України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо посилення ролі громад у соціально-економічному розвитку територій» № 5220 від 09.03.2021. <i>Варіант 2.</i> Пропонуємо підтримати відповідні поправки до проекту Закону України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо підвищення ефективності використання коштів державного фонду регіонального розвитку» № 4200 від 08.10.2020.</p>
9.	<p>Закріплення формульного розподілу додаткової дотації на заклади освіти та охорони здоров'я Внести зміни до БКУ, якими затвердити формульний розподіл між місцевими бюджетами додаткової дотації на здійснення переданих з державного бюджету видатків з утримання закладів освіти та охорони здоров'я.</p>	<p>Через несправедливий та упереджений розподіл додаткової дотації у 2018–2021 роках понад 40% дотації залишалось в обласних бюджетах, хоча питома вага видатків на освіту і охорону здоров'я загального фонду обласних бюджетів в структурі загального обсягу асигнувань всіх місцевих бюджетів за відповідними галузями складає не більше 11%. Пропонуємо підтримати проект Закону України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо посилення ролі громад у соціально-економічному розвитку територій» № 5220 від 09.03.2021.</p>
10.	<p>Розподіл міжбюджетних трансфертів безпосередньо між бюджетами територіальних громад Внести зміни до БКУ, якими встановити прямі міжбюджетні відносини з бюджетами</p>	<p>Забезпечити повноцінні прямі міжбюджетні відносини місцевих бюджетів з державним бюджетом як це передбачає бюджетна децентралізація. Виключити посередницькі функції розподілу субвенцій Кабміном (або різними</p>

№	Пропозиції до Бюджетного кодексу України	Зміст та обґрунтування
	територіальних громад за всіма трансфертами з держбюджету.	Міністерствами як розпорядниками коштів субвенцій) та ОДА. Зволікання КМУ та ОДА щодо прийняття рішень про порядок розподілу міжбюджетних трансфертів негативно позначається на освоєнні коштів трансфертів та відповідно реалізації громадами проєктів та фінансуванні закладів освіти та охорони здоров'я.
11.	Здійснення місцевих запозичень сільськими та селищними радами Внести зміни до БКУ, якими надати право сільським та селищним радам здійснювати місцеві запозичення.	З метою розширення інструментів залучення додаткових фінансових ресурсів до бюджетів територіальних громад надати право сільським та селищним радам здійснювати місцеві запозичення.
12.	Заборона на здійснення перерозподілу освітньої субвенції за рахунок вилучення в інших громад Внести зміни до частини шостої статті 108 БКУ, якими заборони здійснювати перерозподіл освітньої субвенції за рахунок вилучення в інших громад вже розподілених коштів субвенції.	Перерозподіл освітньої субвенції між бюджетами територіальних громад за рахунок вилучення в одних громад на користь інших призводить до демотивації громад, що оптимізували мережу закладів освіти та збереження неоптимізованої мережі закладів освіти в інших громадах.

III. Пропозиції до Податкового кодексу України

№	Пропозиції до Податкового кодексу України	Зміст та обґрунтування
Ресурсні пропозиції до Податкового кодексу України		
1.	<p style="text-align: center;">Сплата ПДФО за місцем розміщення виробничих потужностей</p> <p>Внести зміни до Податкового кодексу України, якими:</p> <ul style="list-style-type: none"> - зобов'язати юридичну особу нараховувати, утримувати і сплачувати (перераховувати) податок за будь-які свої підрозділи до відповідного бюджету за їх місцезнаходженням; - усунути розбіжності щодо розуміння поняття відокремленого підрозділу; - встановити контроль з боку контролюючих органів за дотриманням платниками вимог податкового законодавства в частині сплати податку на доходи фізичних осіб до відповідних місцевих бюджетів за їх місцезнаходженням; - запровадити відповідальність для платників за порушення порядку сплати податку до відповідних місцевих бюджетів. 	<p>Сплата податків підприємствами не по місцезнаходженню, а по місцю реєстрації призводить до суттєвого недоотримання коштів до бюджетів громад.</p> <p>Пропонуємо підтримати законопроекти № 5244-3 та № 5364, які передбачають забезпечення сплати ПДФО за місцем розміщення виробничих потужностей, а не за місцем реєстрації головного офісу. Законопроект № 5364, окрім унормування поняття «відокремлений підрозділ», також пропонує встановити контроль з боку контролюючих органів за дотриманням платниками вимог податкового законодавства в частині порядку сплати ПДФО до відповідних місцевих бюджетів за їх місцезнаходженням, та запровадити відповідальність для платників за порушення порядку сплати податку до відповідних місцевих бюджетів.</p>
2.	<p style="text-align: center;">Сплата ПДФО за місцем розташування об'єктів генерації електроенергії</p> <p>Внести зміни до Податкового кодексу України, якими суми ПДФО, нараховані резидентом на користь фізичних осіб по т.з. «зеленому тарифу», зараховувати за фактичним місцезнаходженням об'єктів генерації електроенергії.</p>	<p>Бюджети територіальних громад недоотримують ПДФО, нарахований фізичним особам по т.з. «зеленому тарифу», через сплату податку за місцем реєстрації юридичної особи, яка здійснює виплати за встановлення фізичними особами генеруючих потужностей.</p> <p>Пропонуємо підтримати прийняття відповідних поправок до проекту Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень» № 5600 від 02.06.2021.</p>
3.	<p style="text-align: center;">Відновити проведення щорічної індексації нормативної грошової оцінки землі</p> <p>Відновити норми Податкового кодексу України щодо проведення індексації нормативно-грошової оцінки землі, в т.ч. індексацію для платників єдиного податку IV групи.</p> <p>Виключити пункт 9 підрозділу 6 Розділу XX «Перехідні положення» ПКУ та пункт 5 підрозділу 8 Розділу XX «Перехідні положення» ПКУ.</p> <p>Для громад це додаткових 4,5 млрд гривень надходжень до бюджетів щорічно.</p>	<p>Втрати (недоотримання) бюджетами територіальних громад надходжень по платі за землю через призупинення на 2017-2023 роки здійснення індексації.</p> <p>Необхідно встановити коефіцієнт індексації на рівні реального індексу інфляції для усунення та подальшого уникнення втрат місцевих бюджетів.</p> <p>Для забезпечення повноти оподаткування єдиним податком IV групи платників пропонуємо відновити індексацію нормативної грошової оцінки сільськогосподарських угідь та земель водного фонду.</p>
4.	<p style="text-align: center;">Жодних пільг по сплаті за землі під залізницями</p> <p>Не допустити надання податкових пільг щодо оподаткування земельних ділянок під залізницями без надання компенсації.</p> <p>У разі надання податкових пільг по платі за землю для залізниці орієнтовні втрати бюджетів громад складуть близько 4,2 млрд грн, що негативно позначиться на фінансовій спроможності місцевого самоврядування.</p>	<p>Необхідно не допустити ухвалення проекту Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо збалансованості наповнення місцевих бюджетів» № 3679 від 02.02.2021 та прийняття відповідних поправок до проекту Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень» № 5600 від 02.06.2021.</p>

№	Пропозиції до Податкового кодексу України	Зміст та обґрунтування
5.	<p>Скасувати пільги по платі за землю для гірничодобувних підприємств</p> <p>Припинити застосування пільгової ставки плати за землю за земельні ділянки, надані гірничодобувним підприємствам для видобування корисних копалин та розробки родовищ корисних копалин.</p> <p>Бюджети громад від такого рішення отримають 4,9 млрд гривень щорічно.</p>	<p>Пропонуємо підтримати прийняття відповідних поправок до проекту Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень» № 5600 від 02.06.2021.</p>
6.	<p>За користування землею суб'єкти господарювання мають сплачувати податки</p> <p>Внести зміни до Податкового кодексу України, якими скасувати норми, згідно яких платники єдиного податку звільняються від обов'язку сплати земельного податку (п.4 п. 297.1. статті 297 – виключити).</p>	<p>Бюджети територіальних громад зазнають втрати (недоотримання) надходжень плати за землю за користування земельними ділянками, які знаходяться у постійному користуванні або у власності суб'єктів господарювання – платників єдиного податку.</p>
7.	<p>«Самозахвачені» земельні ділянки мають оподатковуватися</p> <p>Внести зміни до Податкового кодексу України, якими запровадження оподаткування земельним податком земельних ділянок, що фактично використовуються без належного оформлення права на використання (у тому числі «самозахват»).</p>	<p>Неоподаткування земельним податком земельних ділянок, що фактично використовуються без належного оформлення права на використання призводить до втрат (недоотримання) бюджетами територіальних громад надходжень по платі за землю.</p> <p>Пропонуємо надати органам місцевого самоврядування дієвих механізмів притягання правопорушників до адміністративної відповідальності.</p>
8.	<p>Розширити базу оподаткування транспортним податком</p> <p>Внести зміни до Податкового кодексу України, яким розширити базу оподаткування транспортним податком шляхом зниження середньоринкової вартості легкових автомобілів (нових – віком до 5 років) з 375 до 200 розмірів МЗП для цілей оподаткування транспортним податком.</p>	<p>Невикористаний потенціал транспортного податку, внаслідок чого громади недоотримують надходження до бюджетів.</p> <p>Проект Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень» № 5600 від 02.06.2021.</p>
Нересурсні пропозиції до Податкового кодексу України		
9.	<p>Розширити повноваження ОМС щодо адміністрування місцевих податків та зборів</p> <p>Внести зміни до Податкового кодексу України, якими надати більше повноваження ОМС у сфері адміністрування податків і зборів.</p>	<p>Через відсутність повноважень ОМС щодо адміністрування податків та зборів бюджетами територіальних громад податкових надходжень втрачають (недоотримують фінансовий ресурс).</p> <p>Пропонуємо підтримати прийняття відповідних поправок до проекту Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень» № 5600 від 02.06.2021.</p>
10.	<p>Покращити обмін податковою інформацією між ОМС та ЦОВ. Забезпечити подання органами ДПС до ОМС звітності по усіх платниках податків</p> <p>1. Законодавчо врегулювати взаємодію ДПС та ОМС в частині обміну податковою інформацією в розрізі платників податків - юридичних та фізичних осіб, у розрізі джерел доходів. Виправити недоліки у процесі реалізації порядку надання звітності в розрізі платників податків - юридичних осіб, що визначений</p>	<p>Органи місцевого самоврядування повинні володіти повною інформацією про стан нарахування, сплати, суми податкового боргу та надмірно сплачених податків і зборів до відповідних місцевих бюджетів не тільки по юридичних особах а й по фізичних також. Значна частина платників плати за землю та податку на нерухомість це СГД, що знаходяться на спрощеній системі оподаткування та є фізичними особами- підприємцями. Це дозволить забезпечити об'єктивний підхід до планування доходної частини місцевих бюджетів по джерелах та належного виконання затверджених показників за доходами, а</p>

№	Пропозиції до Податкового кодексу України	Зміст та обґрунтування
	<p>постановою КМУ № 1330 від 28.12.2020 та наказом Мінфіну № 723 від 23.11.2020.</p> <p>2. Удосконалити функціональне наповнення ІАС «LOGICA» шляхом включення до системи доопрацьованих елементів АІС «Податковий блок» в частині даних про речові права на нерухоме майно.</p> <p>3. Забезпечити подання органами ДПС до ОМС звітності по усіх платниках податків</p>	<p>також своєчасно та в повному обсязі здійснювати видатки бюджету.</p>
11.	<p>Надати ОМС повноваження щодо місцевих фіскальних реєстрів</p> <p>Для забезпечення належного адміністрування місцевих податків та зборів і усунення та подальшого запобігання значних втрат бюджетів громад через відсутність повної бази об'єктів оподаткування в Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно внести зміни до ПКУ, якими надати ОМС повноваження з формування та ведення місцевих фіскальних реєстрів, дані з яких будуть підставою для нарахування місцевих податків та зборів. А також внести зміни в пункт 2 постанови КМУ від 01.08.2006 № 1066, якими суб'єктами інформаційного обміну визначити і ОМС.</p>	<p>Бюджети територіальних громад зазнають значних втрат в частині несплати податку на нерухоме житлове та нежитлове майно, плати за землю через відсутність повної бази об'єктів оподаткування в Державному реєстрі прав власності на нерухоме майно.</p> <p>Пропонуємо надати ОМС повноваження щодо створення єдиної уніфікованої бази даних, яка містила б інформацію про фізичних осіб, фізичних осіб-підприємців, юридичних осіб, громадські формування, їх місце реєстрації, належне їм майно та їх боргові зобов'язання (Місцевий фіскальний реєстр).</p>
12.	<p>Не поширювати вимоги регуляторного законодавства та про державну допомогу суб'єктам господарювання на рішення ОМС про місцеві податки і збори</p> <p>Внести зміни до Податкового кодексу України, якими не поширювати на рішення органів місцевого самоврядування дію законів України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» та «Про державну допомогу суб'єктам господарювання»</p>	<p>Відповідно до БКУ дія законодавства щодо здійснення державної регуляторної політики та регуляторної діяльності не поширюється на нормативно-правові акти та рішення, прийняті на підставі і на виконання вимог БКУ, в тому числі і на нормативно-правові акти Кабміну, Міністерства фінансів України та інших органів виконавчої влади, а також рішення ОМС.</p> <p>Пропонуємо аналогічну норму відобразити і в ПКУ, оскільки рішення ОМС щодо місцевих податків та зборів не носять індивідуального характеру та мають суспільне значення.</p> <p>Відповідно до термінології (статей 1,4) Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» державна допомога полягає у передачі ресурсів держави чи місцевих ресурсів окремим суб'єктам господарювання, зокрема, у формі надання податкових пільг.</p> <p>Жодне рішення держави про надання податкових пільг не супроводжується узгодженням з АМКУ допустимості наданої державної допомоги.</p>

IV. Пропозиції до інших нормативно-правових актів

№	Пропозиції до інших нормативно-правових актів	Зміст та обґрунтування
Ресурсні пропозиції до інших нормативно-правових актів		
1.	<p>Відновити механізм пайової участі Внести зміни до Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності», якими відновити пайову участь у розвитку інфраструктури населеного пункту.</p>	Скасування у 2019 році без компенсаційного ресурсу для ОМС пайової участі замовників будівництва у розвиток інфраструктури населеного пункту (втрата 1,6 млрд гривень).
2.	<p>Звільнити ОМС від сплати виконавчого та судового зборів по виплатах до 5 травня Звільнити органи місцевого самоврядування у справах, пов'язаних із виконанням завдань у сфері соціального захисту населення, від сплати виконавчого збору та судового збору. Внести відповідні зміни до законів України «Про виконавче провадження» та «Про судовий збір».</p>	<p>У 2020-2021 роках держава перебрала на ОМС фінансову відповідальність щодо державних гарантій по виплатах ветеранам війни грошової допомоги до 5 травня у розмірах, визначених Законом України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» (у тому числі, як наслідок, коштів для сплати виконавчого збору, витрат виконавчого провадження).</p> <p>Але в бюджетах територіальних громад відсутні кошти для сплати виконавчого збору, витрат виконавчого провадження.</p>
3.	<p>Закріпити зарахування до бюджетів громад 100% збору на компенсацію ризику населенню Внести зміни до статей 12-1, 12-2 Закону України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку», якими відновити дію частини першої статті 12-1 та частин першої, другої статті 12-2.</p>	На разі спостерігається недофінансування заходів соціально-економічної компенсації ризику населення, яке проживає на території зони спостереження в повному обсязі через залишення 70% відповідного збору в держбюджету та затягування урядом із вчасним затвердженням розподілу відповідної субвенції.
4.	<p>Звільнити ОМС від сплати судового збору у сфері соціального захисту Звільнити від сплати судового збору органи місцевого самоврядування, на які покладено завдання щодо вирішення питань соціального захисту населення. Внести зміни до Закону України «Про судовий збір», якими звільнити ОМС від сплати виконавчого збору та судового збору у справах, пов'язаних із виконанням завдань у сфері соціального захисту населення.</p>	<p>На ОМС покладено обов'язок держави сплачувати виконавчий та судовий збір у справах, пов'язаних із виконанням завдань у сфері соціального захисту населення.</p> <p>Пропонуємо підтримати проект Закону України «Про внесення змін до Закону України "Про судовий збір" щодо забезпечення стабільного виконання законодавства про верифікацію державних виплат» № 3551 від 28.05.2020. Для держбюджету це отримання 5,25 млн грн додатково, а місцеві бюджети збережуть 14,3 млн грн.</p>
5.	<p>20% субвенції на ремонт та будівництво вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах Внести зміни до Закону України «Про автомобільні дороги», якими встановити спрямування не менше 20% коштів субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на фінансове забезпечення будівництва, реконструкції, ремонту і утримання автомобільних доріг загального користування місцевого значення, вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах безпосередньо до бюджетів місцевого самоврядування.</p>	Причина: нестача ресурсів ОМС на забезпечення видатків на будівництво, реконструкцію, ремонт і утримання вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах через суб'єктивний та несправедливий розподіл обласними державними адміністраціями субвенції на фінансове забезпечення будівництва, реконструкції, ремонту і утримання автомобільних доріг загального користування місцевого значення, вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах.
Нересурсні пропозиції до інших нормативно-правових актів		
6.	<p>Удосконалити формулу освітньої субвенції Внести зміни до формули розподілу освітньої субвенції між місцевими бюджетами, що затверджена постановою КМУ від 27 грудня</p>	При здійсненні розрахунку освітньої субвенції враховувати оплату годин індивідуального навчання, оплату праці вихователів груп подовженого дня, заміну тимчасово відсутніх працівників; зменшити

№	Пропозиції до інших нормативно-правових актів	Зміст та обґрунтування
	2017 № 1088 «Про затвердження формули розподілу освітньої субвенції між місцевими бюджетами».	розрахункову наповнюваність класів для міських громад, які мають заклади загальної середньої освіти, розташовані в сільській місцевості; збільшити коефіцієнти: поділу класів на групи при вивченні окремих предметів та приведення кількості ставок педагогічного персоналу.
7.	<p>Не розповсюджувати дію закону про держдопомогу на рішення ОМС</p> <p>Внести зміни до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання», якими передбачити не розповсюдження норм цього закону на рішення органів місцевого самоврядування.</p>	<p>Відповідно до термінології (статей 1,4) Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» державна допомога полягає у передачі ресурсів держави чи місцевих ресурсів окремим суб'єктам господарювання, зокрема, у формі надання податкових пільг. Однак рішення ОМС щодо місцевих податків та зборів не носять індивідуального характеру та мають суспільне значення, тому не може підпадати під дію Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання». Жодне рішення держави про надання податкових пільг не супроводжується узгодженням з АМКУ допустимості наданої державної допомоги.</p> <p>Пропонуємо підтримати проект Закону України «Про внесення змін до Закону України "Про державну допомогу суб'єктам господарювання" щодо забезпечення принципів місцевого самоврядування» № 5701 від 24.06.2021.</p>
8.	<p>Не поширювати дію закону про захист економічної конкуренції на рішення ОМС</p> <p>Внести зміни до Закону України «Про захист економічної конкуренції», якими не поширювати дію законодавства про захист економічної конкуренції на рішення органів місцевого самоврядування.</p>	<p>Територіальні органи Антимонопольного комітету України неправомірно застосовують норми конкурентного законодавства, а саме Закон України «Про захист економічної конкуренції», до рішень місцевих рад з питань місцевих податків і зборів, які регулюють суто фінансово-податкові відносини, що виникають у процесі формування відповідних бюджетів територіальних громад, і не стосується економічної конкуренції між суб'єктами господарювання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами господарювання.</p>